

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес» (далі – Проєкт постанови) розроблено з метою імплементації відповідних положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), створення правових механізмів реалізації положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) та забезпечення нормативно-правової бази під час здійснення оцінки допустимості державної допомоги на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес.

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається, зокрема, для такої цілі, як сприяння окремим видам господарської діяльності або окремих економічних сфер; частиною другою статті 6 Закону встановлено, що Кабінет Міністрів України визначає критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги, що надається для цілей, передбачених частиною першою цієї статті.

Згідно з пунктом 3 «с» статті 262 Угоди вважатиметься сумісною з належним функціонуванням Угоди допомога для сприяння розвитку певної економічної діяльності або певних економічних сфер, якщо така допомога не має несприятливого впливу на умови торгівлі всупереч інтересам Сторін.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Згідно із частиною першою статті 267 Угоди для виконання зобов'язань, зазначених у статтях 262 – 266 цієї Угоди, Україна, зокрема, протягом трьох років із дати набрання чинності цією Угодою має прийняти національне законодавство про державну допомогу.

Відповідно до статті 264 Угоди Сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну

судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Згідно з пунктом «с» Додатка XXIII до Глави 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».

Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб суб'єкти господарювання, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.

Відповідно до статті 106 ДФЄС суб'єкти господарювання, які надають послуги загального економічного інтересу, застосовують правила конкуренції в тих межах, у яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню юридично або фактично дорученого їм спеціального завдання.

Європейська комісія також вважає, що послуги, які визначаються як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.

Оцінку допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, здійснює Європейська комісія на підставі Повідомлення Комісії про застосування правил державної допомоги до громадського мовлення (Офіційний вісник Європейського Союзу 2009-C257/01) (далі – Повідомлення Європейської комісії).

Відповідно до пункту 17 Повідомлення Європейської комісії оцінка державної допомоги на громадське мовлення базується на застосуванні правил конкуренції, зокрема, до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

Протоколом № 29 до ДФЄС «Про систему громадського мовлення в державах-членах» передбачено, що система громадського мовлення в державах-членах безпосередньо пов'язана з демократичними, соціальними і культурними потребами кожного суспільства й потребою зберігати плюралізм засобів масової інформації.

Відповідно до пункту 37 Повідомлення Європейської комісії для надання державної допомоги громадським мовникам потрібно, щоб були виконані, зокрема, такі умови:

послуги, про які йдеться, повинні бути послугами із загальним економічним інтересом та чітко визначені як такі;

зобов'язання з надання цієї послуги чітко доручені суб'єкту господарювання.

Згідно з пунктом 39 Повідомлення Комісії, Комісія повинна на основі доказів, наданих державами-членами ЄС, оцінити, чи задовольняються відповідні умови. Щодо визначення сфери компетенції громадських мовників, то роль Комісії полягає в перевірці наявності явних помилок. Комісія також перевіряє, чи існує пряме доручення й ефективний нагляд за виконанням зобов'язань щодо надання послуг.

Повідомленням Комісії щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, яка надається за надання послуг загального економічного інтересу (Офіційний вісник Європейського Союзу С 8/4 від 11.01.2012) (далі – Повідомлення Європейської комісії щодо ПЗЕІ), також закріплюються критерії, раніше викладені в Рішенні Суду ЄС у справі C-280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (далі – Рішення у справі Альтмарк), у якому визначено умови, за яких компенсація за надання ПЗЕІ не становить державної допомоги.

Відповідно до Рішення у справі Альтмарк компенсація витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, не становить державної допомоги суб'єктам господарювання, якщо задовольняються таких чотири критерії:

суб'єкт господарювання, що отримує компенсацію, повинен фактично виконувати зобов'язання щодо надання послуг, які повинні бути чітко визначені; механізм, на підставі якого розраховується компенсація, визначений заздалегідь об'єктивним і прозорим способом із метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами;

розмір компенсації витрат, понесених у зв'язку з наданням послуг, не є надмірним, а саме не перевищує розміру, потрібного для покриття усіх або частини витрат, понесених внаслідок виконання зобов'язань з надання цих послуг, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за надання таких послуг;

суб'єкт господарювання, що надає послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури відкритих торгів (конкурсу) або будь-якої іншої конкурентної процедури, передбаченої законодавством, яка б дозволила обрати пропозицію за найнижчою ціною за надання таких послуг. Якщо така процедура не може бути дотримана, рівень компенсації визначається на основі аналізу витрат, яких зазнав би типовий суб'єкт господарювання, володіючи усіма необхідними засобами, що відповідають вимогам для надання таких послуг, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку для виконання зобов'язань.

У пункті 23 Повідомлення Європейської комісії зазначено, що компенсація за державні послуги не є державною допомогою за умови дотримання чотирьох кумулятивних умов, визначених у рішенні у справі Altmark.

Якщо критеріїв Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки у сфері громадського мовлення застосовуються положення Повідомлення Європейської комісії.

Пунктом 35 Повідомлення Європейської комісії встановлено, що державна допомога громадським мовникам, як правило, забезпечується у формі компенсації за виконання функції громадського мовлення та оцінюється на підставі критеріїв, викладених у цьому Повідомленні.

Відповідно до статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу з питань державної допомоги, яким є Антимонопольний комітет України (далі – Уповноважений орган, Комітет), належить, зокрема, визначення належності до державної допомоги заходів із підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом.

Наразі в національному законодавстві відсутні критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес. Зазначене порушує дотримання принципу правової визначеності під час реалізації повноважень Уповноваженого органу під час здійснення оцінки допустимості державної допомоги на цілі, передбачені пунктом 3 частини першої статті 6 Закону, не забезпечує визначення на національному рівні підходів до оцінювання державної допомоги у цій сфері та, відповідно, унеможлиблює імплементацію відповідних положень Угоди.

У цьому контексті потрібне встановлення єдиного порядку та підходів здійснення оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес.

Крім того, з метою захисту національних інтересів, забезпечення економічної самостійності держави, прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави в цілому, для отримання статусу кандидата на членство в ЄС, подальшої роботи над інтеграцією України до ЄС, організації стабільності та безпеки Європейського континенту, Україна, дотримуючись цінностей, закріплених у статті 2 Договору про Європейський Союз, та відповідно до статті 49 цього Договору, 28 лютого 2022 року подала заявку на членство в ЄС, підписану Президентом України.

Відповідно до спеціальної процедури вступу до ЄС, Україна отримала та заповнила анкету-опитувальник для отримання статусу кандидата на членство в ЄС, яка, зокрема, містила питання імплементації до законодавства ЄС законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання.

23 червня 2022 року Україні надано статус кандидата на членство в ЄС, тому подальша підготовка до членства передбачає, зокрема, завершення імплементації положень законодавства Європейського Союзу в національне законодавство про державну допомогу суб'єктам господарювання.

У зв'язку з викладеним, прийняття та реалізація положень Проєкту постанови є одними з умов подальшої підготовки України до членства в ЄС, що важливо для України в період воєнного стану та післявоєнної відбудови держави.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом постанови пропонується визначити критерії оцінки допустимості державної допомоги, яка надається суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, а саме:

- мету й форми державної допомоги;
- категорії отримувачів державної допомоги;
- максимальний розмір державної допомоги, яка може надаватися;
- умови та спосіб розрахунку сукупного розміру державної допомоги;
- витрати, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги.

4. Правові аспекти

Правовими підставами розроблення Проєкту постанови акта є:

Конституція України;

Угода;

Закон України «Про Антимонопольний комітет України»;

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

Повідомлення Європейської комісії.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Проєкту постанови не матиме впливу на надходження та витрати державного чи місцевих бюджетів України, тому фінансово-економічні розрахунки не наводяться.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації та обговорення Проєкту постанови будуть проведені відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 84, ст. 2945).

Проєкт постанови не стосується функціонування й застосування української мови як державної, тому не потребує з'ясування позиції відповідної заінтересованої сторони – Уповноваженого із захисту державної мови; не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, тому не потребує

з'ясування позиції всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування.

Водночас реалізація положень Проекту постанови може стосуватися питань соціально-трудової сфери, тобто потребує з'ясування позиції Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні, Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Проект постанови не стосується прав осіб з інвалідністю, тому не потребує з'ясування позиції Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю, всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю та їхніх спілок.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто не потребує надсилання на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект постанови потребує погодження Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством культури та інформаційної політики України, Державним комітетом телебачення і радіомовлення України, Державною регуляторною службою України, Державною аудиторською службою України та опрацювання Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції.

Проект постанови буде надіслано Міністерству юстиції України для проведення його правової експертизи.

7. Оцінка відповідності

Проект постанови містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, зазначені у статтях 262 – 267 Угоди.

Водночас у Проекті постанови відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Проект постанови буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи Проекту постанови не проводилися.

8. Прогноз результатів

Прийняття Проекту постанови дозволить запровадити на національному рівні підходи до оцінювання державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес,

забезпечить імплементацію відповідних положень Угоди та сприятиме дотриманню принципу правової визначеності при реалізації повноважень Комітету під час оцінки допустимості державної допомоги на цілі, передбачені статтею 6 Закону.

Реалізація Проєкту постанови не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами; інші суспільні відносини.

Інформація у вигляді таблиці за запропонованою формою щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін надається в додатку до пояснювальної записки.

Додаток: на 2 арк. в 1 прим.

Голова Комітету

Ольга ПІЩАНСЬКА

_____ 2022 р.

Інформація про вплив реалізації Проекту постанови на інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Запровадження на національному рівні підходів до оцінювання допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, забезпечення імплементації відповідних положень Угоди, забезпечення дотримання принципу правової визначеності при реалізації повноважень Комітету під час оцінки допустимості державної допомоги на цілі, передбачені пунктом 3 частини першої статті 6 Закону
Громадяни	Позитивний	Запровадження чітких та рівних для всіх суб'єктів господарювання підходів до оцінювання допустимості державної допомоги на послуги зі створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, сприятиме забезпеченню захисту та розвитку конкуренції на відповідних ринках; підвищенню прозорості та ефективності управління ресурсами держави та місцевими ресурсами; отриманню якісних послуг громадянами

Суб'єкти господарювання (отримувачі державної допомоги)	Позитивний	Визначення мети і форми державної допомоги, категорій отримувачів державної допомоги, максимального розміру державної допомоги, яка може надаватися, умов та способу розрахунку сукупного розміру державної допомоги, витрат, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги, які передбачені Проектом постанови, забезпечить для суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері створення та розповсюдження програм і передач, аудіовізуальної інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, визначення умов, за яких державна допомога є допустимою, що підвищуватиме прозорість функціонування системи державної допомоги
---	------------	---
